

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 123 L

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19)

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 3. juni 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Det gjelder tidsbegrensede unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon fra tre lovfestede tjenstepensjonsordninger som følge av covid-19. Unntakene gjelder i dag ut juni 2022. Departementet foreslår i proposisjonen at unntakene blir forlenget til utgangen av august 2022. Endringsforslaget gjelder lov 20. mars 2020 nr. 3 om endring i lov om Statens pensjonskasse, lov 20. mars 2020 nr. 4 om endring i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov 20. mars 2020 nr. 5 om endring i lov om pensjonsordning for sykepleiere.

2 Bakgrunn og gjeldende rett

Alderspensjon fra de tre lovfestede tjenstepensjonsordningene avkortet normalt for arbeidsinntekt som gir rett til medlemskap i pensjonsordningen.

Ved lov 20. mars 2020 nr. 3 om endring i lov om Statens pensjonskasse, lov 20. mars 2020 nr. 4

om endring i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov 20. mars 2020 nr. 5 om endring i lov om pensjonsordning for sykepleiere ble det innført unntak fra avkortingsreglene. Unntakene følger av lov om Statens pensjonskasse § 26 sjettedde, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. § 7 nr. 1 første ledd femte og sjettede punktum og lov om pensjonsordning for sykepleiere § 11 tredje ledd andre og tredje punktum. Endringslovene ble gitt på bakgrunn av Prop. 53 LS (2019–2020), Lovvedtak 49 (2019–2020), Lovvedtak 50 (2019–2020) og Lovvedtak 51 (2019–2020). Et tilsvarende unntak gjelder for avkortingsreglene av AFP. Unntaket framgår av forskrift om kombinasjon av avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og arbeidsinntekt (pensjonsgivende inntekt). Det er også innført tilsvarende unntak for kommunal tjenstepensjon, både alderspensjon og AFP.

Unntakene gjaldt først fram til utgangen av oktober 2020 for beordret tjeneste i forbindelse med covid-19, jf. helseberedskapsloven § 1-3 første ledd bokstav a til c. Frivillig tjeneste i offentlig helsetjeneste som er nødvendig for å møte et

ekstraordinært personellbehov i forbindelse med covid-19, ble likestilt med beordret tjeneste. Ved lov 30. oktober 2020 nr. 118 om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover ble unntakene forlenget til utgangen av juni 2021. Ved lov 18. desember 2020 nr. 138 om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover ble unntakene utvidet til å gjelde personell som stiller til beordret tjeneste under helseberedskapsloven § 1-3 første ledd bokstav h. Endringen ble gitt virkning fra 1. november 2020. Utvidelsen av gruppen som er omfattet av unntakene, skjedde på bakgrunn av et anmodningsvedtak fra Stortinget. Departementet er ikke kjent med at noen er omfattet av denne utvidelsen. Ved lov 4. juni 2021 nr. 52 om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover ble unntakene forlenget til utgangen av desember 2021, og ved lov 17. desember 2021 nr. 145 om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19) ble unntakene forlenget til ut juni 2022.

3 Departementets vurdering

Det klare utgangspunktet er at unntaksreglene ikke skal vare lenger enn nødvendig. Som nevnt i Prop. 32 L (2021–2022) bør det vises varsomhet med en ytterligere forlengelse av unntaksordningen. Ettersom tiden går, etableres det en normal-situasjon som arbeidsgiverne bør tilpasse seg.

Av hensyn til ferieavviklingen i virksomheter der unntaket fra avkortingsreglene av alderspensjon og AFP har virket, foreslår departementet en forlengelse av unntaksordningen til utgangen av august 2022. Helsevesenet må fortsatt håndtere pandemien, og det kan være utfordrende at ordningen opphører rett før sommerferien. Helse- og omsorgstjenestene opplever ettervirkninger fra pandemien som gir seg utslag i at det nå er mer krevende enn vanlig å få tilgang til nok personell, slik at forsvarlig drift kan opprettholdes under ferieavviklingen i sommer. Blant annet er det gitt entydige signaler fra de regionale helseforetakene til Helse- og omsorgsdepartementet om at det i år er langt mer krevende å få tak i nødvendige vikarer til sommerferieavviklingen enn vanlig. Det er redusert tilgjengelighet på utenlandske vikarer og færre søkere på ferievikariater fra både nyutdannede sykepleiere og studenter. Både helseforetakene og kommunene har ansatt mer personell som følge av pandemisituasjonen. Dette

er positivt, men en konsekvens er at det nå er færre tilgjengelige vikarer i markedet. Situasjonen forsterkes ytterligere av at de ansatte har mye ferie til gode, blant annet som følge av pandemioppblomstringen i januar til april i år som førte til at mange ansatte ikke fikk tatt ut ferie. Den krevende vikarsituasjonen og utfordringene helseforetakene har med årets sommerferieavvikling er nært knyttet til pandemien og ettervirkningene av den.

Dersom det på et senere tidspunkt oppstår et nytt ekstraordinært personellbehov som følge av pandemien, vil et alternativ til et lovfestet unntak fra avkortingsreglene være å tilby pensjonistlønn. Pensjonistlønnen fastsettes i de enkelte tariffområdene. Lønnen avkorter ikke alderspensjon, og departementet kan ved behov gjøre unntak fra inntektsavkortingen av AFP i forskrift om kombinasjon av avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og arbeidsinntekt (pensjonsgivende inntekt). Ordningen med pensjonistlønn er derfor en fleksibel løsning som raskt kan innføres dersom det på nytt oppstår et ekstraordinært personellbehov som følge av pandemien.

Lovforslaget har ikke vært på høring av hensyn til at Stortinget bør få proposisjonen til behandling så raskt som mulig. Departementet anser at situasjonen omfattes av unntaket fra høringsplikten i utredningsinstruksen punkt 3-3 andre avsnitt, andre kulepunkt.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

I siste proposisjon om forlengelse, jf. Prop. 32 L (2021–2022) fra desember 2021, ble det gitt opplysninger om omfanget for perioden fra mars 2020 til og med andre kvartal i 2021. Det ble her opplyst at omtrent 3 640 pensjonister i KLP var omfattet av unntaksordningen, hvorav sykepleiere utgjorde i overkant av 50 prosent. I Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet var 718 pensjonister omfattet. Statens pensjonskasse hadde ikke tilgjengelig statistikk, men derfor departementet ble det anslått at unntaksordningen var aktuell for om lag 30 pensjonister. KLP har per mai 2022 registrert at 4 708 sykepleiere har vært omfattet siden mars 2020. Det utgjør ca. halvparten av det registrerte antall alderspensjonister i KLPs pensjonsordninger som har vært omfattet.

En forlengelse av unntaksordningen vil gi økonomiske og administrative konsekvenser. De økonomiske konsekvensene knytter seg til at alderspensjon og AFP ikke blir avkortet slik pen-

Endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19)

sjonene normalt ville ha blitt. Virkningen her er knyttet til individuelle forhold som departementet ikke har oversikt over. Det er KLP som i hovedsak har de administrative utfordringene ved en forlengelse.

forbindelse med covid-19 eller frivillig tjeneste i offentlig helsevesen som er nødvendig for å møte et ekstraordinært personellbehov i forbindelse med covid-19. Unntaksreglene foreslås videreført, slik at unntakene opphører 1. september 2022.

5 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Etter lov om Statens pensjonskasse § 26 sjette ledd, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. § 7 nr. 1 første ledd femte og sjette punktum og lov om pensjonsordning for sykepleiere § 11 tredje ledd andre og tredje punktum gjelder det unntak fra bestemmelsen om avkorting eller bortfall av løpende pensjon ved beordret tjeneste i

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

st ad f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19)

I

I lov 20. mars 2020 nr. 3 om endring i lov om Statens pensjonskasse skal del II nr. 2 lyde:

2. Lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse § 26 sjette ledd opphører å gjelde 1. september 2022.

II

I lov 20. mars 2020 nr. 4 om endring i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. skal del II nr. 2 lyde:

2. Lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. § 7 nr. 1 første ledd femte og sjette punktum opphører å gjelde 1. september 2022.

III

I lov 20. mars 2020 nr. 5 om endring i lov om pensjonsordning for sykepleiere skal del II nr. 2 lyde:

2. Lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere § 11 tredje ledd andre og tredje punktum opphører å gjelde 1. september 2022.

IV

Loven trer i kraft straks.
